
EURÓPAI UNIÓ

**A hónap eseményei
az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén
(szeptember)**

■ **FRISS BIZOTTSÁGI KÖZLEMÉNYEK**

A nyári szünet után az Európai Bizottság éves munkaprogramjának megfelelően elkészítette azokat a bizottsági közleményeket, amelyek egy-egy – a belügyi együttműködés területét érintő – kulcsfontosságú kérdésben iránymutatást adnak arra vonatkozóan, hogy milyen megközelítéssel, hogyan kívánja a bizottság kezelni az adott témát a közeljövőben.

Az Európai Parlament előzetes kérésére az Európai Bizottság kibocsátott egy olyan összefoglaló közleményt, amely először mutatja be a jelenleg létező valamennyi, az Európai Unió által létrehozott információs rendszert, illetve az olyan, a tagállamokban működő rendszereket, amelyeket egységes uniós szabályozás alapján állítottak fel. Az adatbázisok, informatikai rendszerek olyan már működő, éppen kidolgozás alatt álló, vagy a jövőben felállítani tervezett rendszerek, amelyek a személyes adatok bűnüldözési és migrációkezelési célból való gyűjtését, tárolását, illetve határokon átnyúló cseréjét célozzák. Az anyag nagyon hasznos, hiánypótló munka, amely közérthető módon tájékoztatja az Európai Unió polgárait az uniós szabályozás alapján felállított, vagy jövőben felállítandó rendészeti és migrációs célú nyilvántartásokról. Természetesen a bizottság ebben a közleményben is iránymutatást ad jövőbeni terveiről.

Közleményt bocsátott ki a bizottság továbbá az utas-nyilvántartási adatállományok (PNR-adatok) harmadik országokba történő továbbításának átfogó megközelítéséről. Az Európai Bizottság közleményének célja elsősorban az, hogy olyan általános követelményeket határozzon meg, amelyek minden jövőbeni, az Európai Unió által harmadik országokkal kötendő utas-nyilvántartási adatállományok továbbítását célzó megállapodás alapjait kell hogy adják. Ez egyrészt segíti majd az Európai Uniót abban, hogy a jelenlegi trendekkel lépést tartson, másrészt arra is szolgál, hogy rögzítse azokat az elemeket, amelyek szerint az unió ebben a témakörben a harmadik államokat, a tagállamokat és a polgárokat tájékoztatja arról, hogyan kívánja a bizottság definiálni külső PNR-politikáját. A bizottság, az átfogó megközelítés kidolgozásakor minden releváns uniós szereplő véleményét és kívánalmait igyekezett figyelembe venni, értve ezen a tagállamok, az Európai Par-

EURÓPAI UNIÓ

lament, az európai adatvédelmi biztos és a 29. cikk szerinti adatvédelmi munkacsoport igényeit is. Definícióját a PNR-adatokat, rögzíti, hogy a bizottság álláspontja szerint melyek azok az adatvédelmi követelmények, amelyeknek minden megállapodásnak meg kell felelnie, illetve kitér az adattovábbítás módjára, valamint néhány olyan általános fogalomra, amelyek egységes értelmezése elengedhetetlen a megállapodások megkötésénél.

Az Európai Bizottság közleményt dolgozott ki az Európai Unió 2005. évi terrorizmusellenes stratégiája és a stockholmi program alapján. A közlemény célja, hogy bemutassa az Európai Unió belső biztonságát fenyegető terrorizmus elleni küzdelemben eddig megtett legfontosabb lépéseket, és vázolja a bizottság megközelítése alapján javasolt jövőbeli teendőket. A közlemény több ponton megállapítja, hogy az Európai Uniót érintő terrorfenyegetettség természetesen továbbra is fennmarad, bár annak szintje tagállamonként eltérő. Az unió és tagállamai az elmúlt években jelentős eredményeket értek már el e területen, de még számos kérdés megoldására vár. Az elmúlt időszakban is érkeztek az unió belső biztonsága ellen irányuló fenyegetések, így indokolt az összehangolt, jól átgondolt, a terrorizmus elleni küzdelemben hatékonyabban bevethető eszközzrendszer fejlesztése. Ezt mutatja az amerikai külügyminisztérium által október elején megjelentetett felhívás is, amelyben ez év végig terjedően erős terrorveszélyre figyelmezteti az Európába utazó amerikai állampolgárokat. Az amerikai külügyminisztérium szóvivője nyilvánvalóvá tette, hogy a terrorveszély elsősorban Franciaországra, Németországra és Svédországra vonatkozik. Erre reagálva mindhárom említett uniói tagállam emelte a terrorfenyegetettség szintjét. Német forrásból napvilágra került az a hír is, hogy egy német állampolgárságú iszlám radikális személy megbízást kapott arra az al-Kaida terrorszervezettől, hogy a 2008-as, Mumbaiban történt merényletekhez hasonló támadásokat szervezzen meg Európa nagyvárosaiban.

■ **BELÜGYI KÜLKAPCSOLATOK – DIJKÖTELES LETT AZ ESTA-RENDSZER.** Az ESTA-rendszert az Egyesült Államok a vízummentességi programjában részes tagországok beutazójának előzetes ellenőrzésére használja. Ez olyan automatikus rendszer, amely arra szolgál, hogy megállapítsák a rövid időtartamra (maximum 90 napra) üzleti vagy turisztikai célból történő beutazási igényüket előre jelző utasokról, hogy valóban jogosultak-e beutazni az Egyesült Államokba az Amerika vízummentességi programjában meghatározott feltételek szerint; és ha igen, az illető beutazása nem jelent-e bármilyen biztonsági kockázatot az Egyesült Államoknak. Az utazó elektronikus válaszában értesül arról, hogy megkapta-e az engedélyt, vagy sem. Ha igen, az két évig érvényes, azaz két éven belül nem kell minden újabb utazás előtt az engedélyt beszerezni. Az engedély azonban nem jelent végső garanciát arra,

hogy a külföldi biztosan beléphet az Egyesült Államokba. Barack Obama elnök 2010 márciusában írta alá a turisztikai promóciós törvényt. Ezzel létrejött az úgynevezett turisztikai promóciós hivatal, amelynek felállítását és üzemeltetését elsősorban egy az ESTA-rendszerhez kapcsolt, az igénybevevők számára megállapított díjfizetési kötelezettségből kívánják fedezni. Az Európai Unió tiltakozik a szeptember 8-án életbe léptetett 14 dolláros „ESTA-díj” bevezetése ellen.

■ **ÚJ, A SZÁMÍTÓGÉPES RENDSZEREK ELLENI TÁMADÁSOKRA VONATKOZÓ KÜZDELEMRŐL SZÓLÓ IRÁNYELTVEZET.** A bizottság előkészítette és közzétette a számítógépes rendszerek elleni támadásokra vonatkozó irányelvet, amelyet a Tanács Általános Ügyek és Értékelési Munkacsoportjának (GENVAL) október 13-i ülésén mutat be részletesen. A magyar elnökség idején a tervezet tárgyalása még nagy valószínűséggel folyamatban lesz. A tervezet célja a büntető anyagi és -eljárási jogi jogközzelítés, és új fogalmak bevezetése; emellett a büntető igazságügyi és más érintett szervek (rendőrség, hálózatzbiztonsági szervek, magánszektor) közötti együttműködés erősítése, a nagy kiterjedésű támadások megelőzésére és válaszadásra szolgáló kontaktponthálózat fontosságának hangsúlyozása, valamint az irányelvben meghatározott bűncselekményekre vonatkozó statisztikai adatgyűjtés előírása. A számítógépes bűnözés témája tehát ismét megfelelő hangsúllyal szerepel az európai uniós jogalkotásban, hiszen az irányelvet tervezet tárgyalásával párhuzamosan zajlik az Európai Parlament és Tanács 460/2004 EK rendelete az európai hálózat- és információbiztonsági ügynökség (ENISA) megalapításáról, valamint az annak hatáskörét és időbeli hatályát kiterjesztő rendelettervezet tárgyalása.

■ **ÚJ MIGRÁCIÓS TÁRGYÚ IRÁNYELTVEZETEK.** Az Európai Bizottság benyújtotta két új migrációs tárgyú irányelvjavaslatát. Az egyik a harmadik országbeli állampolgárok szezonális munkavállalásának kezelésével kapcsolatos uniós szabályozásra tesz javaslatot, míg a másik a vállalaton belül áthelyezés céljából történő belépés és tartózkodás feltételeiről szól. Előbbi természetesen azt a célt szolgálja, hogy a munkavállalási célú illegális migráció elleni fellépés hatékony eszközeként szolgáljon, a szankciók alkalmazása helyett legális megoldási lehetőség felkínálásával, míg utóbbi a jól képzett humánkapacitás mobilitásának gátjait igyekszik alacsonyabbra tenni. Mindkét tervezet támogatandó célt szolgál, természetesen ügyelni kell arra, hogy a majdani uniós szabályozás ne újabb kikapukat teremtessen a joggal való visszaélők számára, hanem valós megoldást kínáljon azoknak, akik e reaktív pozitív diszkrimináció révén lehetőséget kapnak arra, hogy a tartózkodásukat meghatározott célból gyorsan és mindenki számára megnyugtató módon legalizálják az uniós területén.

EURÓPAI UNIÓ

■ **25 ÉVES A SCHENGENI EGYEZMÉNY.** 1985. június 14-én öt ország, Franciaország, Németország, valamint Belgium, Luxemburg, Hollandia kötötte meg azt a megállapodást, amely szerint mára kiépült az az övezet, amelyen belül valóban megvalósul a szabad mozgás mint az uniós alapok egyik sarokköve. Ha Ciprus, Románia és Bulgária – utóbbi kettő akár a magyar elnökség idején – is csatlakozik a schengeni térséghez, akkor – az Egyesült Királyság és Írország kivételével – valamennyi uniós tagállam része lesz a körnek. A kezdetben öt ország részvételével létrejövő, a határok nélküli Európa vízióját akkor még csak előrevetítő térség működőképességét a kezdetek óta valójában semmi nem kérdőjelezte meg. Természetes, hogy a schengeni övezet ellenőrzése, az illegális migráció és a határon átnyúló bűnözés különböző formái elleni harc újabb és újabb próbatételek elé állítja az ellenőrzésben érintett tagállami szerveket, mindazonáltal ez sem halványítja el azt a többletértékét, amelyet a szabad mozgást élvező uniós polgároknak nyújt. Az Európai Parlament szeptemberben tartotta azt az ünnepi ülést, amelyen megemlékezett a szerződés aláírásáról, annak jelentőségéről és mai állapotáról, valamint szó esett a jövőjéről is.

■ **KÖZÖS MŰVELEK KOORDINÁCIÓS MECHANIZMUSA.** Az elmúlt években megnőtt azon rendészeti jellegű szervezetek, illetve együttműködési platformok száma, amelyek nemzetközi szintű közös műveletek kidolgozásával és végrehajtásával kívánnak valamely területen előrelépést, eredményeket elérni. Tekintettel arra, hogy az ilyen, több ország részvételét igénylő műveletek száma folyamatos növekedést mutat, az érintett tagállami hatóságok leterheltsége is jelentősen emelkedett. Sajnos ezzel párhuzamosan az is számos esetben előfordul, hogy a kezdeményezett műveletek egymással valamely szempontból átfedést vagy egyezőséget mutatnak. Ezért újból felvetődött, hogy most már mindenképpen szükség lenne legalább uniós szinten egy olyan koordinációs mechanizmus létrehozására, amely képes ezt a helyzetet kezelni. Ez a törekvés 2007 óta már többször is felvetődött, de a lisszaboni szerződés hatálybalépése mindenképpen indokolta teszi a helyzet megoldását. A COSI legutóbbi ülésén megvitatta a koordinációs mechanizmus felállítására vonatkozó javaslatot. Ennek értelmében sor kerülne egy kontaktponti hálózat kialakítására, amelyben a vám-együttműködési munkacsoport (CCWP), a törvényvégrehajítási munkacsoport (LEWP) elnökei, illetőleg a Frontex és az Európai képviselői vesznek részt. A koordinációs mechanizmus adminisztratív és operatív szinten is működne.

Összeállította: Asztalos Erika és Szabó Adrienn